

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.09.2015, sp. zn. 6 Tdo 1014/2015, ECLI:CZ:NS:2015:6.TDO.1014.2015.1

Číslo: 25/2016

Právní věta: Přechin poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku lze spáchat i na živém zvířeti. Při výkladu zákonného znaku „cizí věc“ se použije § 134 tr. zákoníku, podle něhož se ustanovení o věcech vztahují i na živá zvířata. Ustanovení § 494 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se zde neuplatní, neboť § 134 tr. zákoníku s ním není v kolizi, poněvadž neztotožňuje věc v právním smyslu a živé zvíře, ale pouze stanoví, že příslušná ustanovení trestního zákoníku je nutno vztáhnout i na živá zvířata.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 23.09.2015

Spisová značka: 6 Tdo 1014/2015

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Cizí věc, Poškození cizí věci, Zvíře

Předpisy: § 134 tr. zákoník
§ 228 tr. zákoník
§ 494 předpisu č. 89/2012Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání obviněného Ing. P. V. a nejvyššího státního zástupce v neprospěch obviněného Ing. P. V. proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 5. 2015, sp. zn. 10 To 108/2015, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Náchodě pod sp. zn. 3 T 219/2014, tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, jakož i další rozhodnutí na něj obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Krajskému soudu v Hradci Králové přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Dovolání obviněného odmítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Náchodě ze dne 24. 3. 2015, sp. zn. 3 T 219/2014, byl Ing. P. V. uznán vinným přečinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku, jichž se dopustil v podstatě tím, že dne 26. 8. 2014, v rozporu s ustanovením § 14 odst. 1 písm. e) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění

pozdějších předpisů, na pozemku v katastrálním území H., v menší vzdálenosti než 200 metrů od nejbližší trvale obydlené nemovitosti, zastřelil psa rasy německého ovčáka, přičemž nástřel psa byl zjištěn ve vzdálenosti 123,7 m od posledního obydleného domu, a usmrcením psa způsobil P. M. škodu ve výši 10 000 Kč. V podrobnostech popisu skutku je třeba odkázat na předmětné rozhodnutí soudu prvního stupně. Za toto jednání byl jmenovanému uložen peněžitý trest ve výměře 250 denních sazeb po 100 Kč, tedy v souhrnu 25 000 Kč, a pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, byl stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání pěti měsíců. Současně byl obviněnému uložen podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku trest zákazu činnosti spočívající v zákazu činnosti výkonu funkce člena myslivecké stráže na dobu tří let.

2. V důsledku odvolání obviněného bylo nově rozhodnuto rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové dne 21. 5. 2015, sp. zn. 10 To 108/2015, tak, že napadené rozhodnutí bylo podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. zrušeno a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodnuto tak, že obviněný byl uznán vinným toliko přečinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. V rámci popisu skutku došlo oproti rozhodnutí soudu prvního stupně k doplnění, že obviněný se jednání dopustil jako myslivecká stráž, ustanovený MěÚ v B. rozhodnutím ze dne 11. 9. 2013, č. j. 14904/2013 OŽP-Hv-4, kdy jednal v rozporu s ustanovením § 14 odst. 1 písm. c) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů. Jmenovanému byl uložen peněžitý trest ve výměře 240 denních sazeb po 100 Kč, tedy v souhrnu 24 000 Kč, a pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, byl stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců. Znovu mu byl uložen též trest zákazu činnosti spočívající v zákazu činnosti výkonu funkce člena myslivecké stráže na dobu tří let.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Tento rozsudek odvolacího soudu napadli dovoláními obviněný a nejvyšší státní zástupce v neprospěch obviněného.

4. Obviněný ve svém dovolání uplatnil důvod vymezený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a namítl, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Vytkl, že nižší soudy opomenuly zabývat se jeho jednáním jako projevem krajní nouze, protože měl za to, že střílí na toulavého (bezceňného) psa, který pronásledoval srnce, a hrozilo jeho stržení a zadávení. V důsledku těchto okolností tak byly naplněny podmínky subsidiarity a proporcionality, neboť nebezpečí nebylo možno v danou chvíli odvrátit jiným způsobem, přičemž byla doložena také hodnota srnce (15 900 Kč podle ceníku v roce 2010, byť lze připočíst rovněž chovnost srnce či očekávanou trofej), kterou je třeba porovnávat s hodnotou psa, ať již toulavého, a pokud ne, pak takového, jehož cena je dána prodejními možnostmi, a nikoli náklady na nákup štěněte a jeho následný chov. V daném případě také nemá vliv vzdálenost, na kterou došlo k nástřelu psa, ani fakt, že se jednalo o ovčácké plemeno. Soudy porušily při hodnocení důkazů princip presumpce neviny, pokud ztotožnily místo nástřelu s místem nálezu první barvy, když je třeba vzít v potaz, že zvíře s delší srstí může začít barvit (krvácet) ve vzdálenosti až několika set metrů od nástřelu. Obviněnému tak nemůže být pro shora uvedené přičítáno úmyslné zavinění, ale toliko zavinění nedbalostní, které pro jeho trestnost nepřichází v úvahu. Rovněž by tak nepřipadalo v úvahu posouzení jednání v intencích zákona o přestupcích. Obviněný argumentoval tím, že usmrcení toulavého psa není výkonem práva myslivosti, ale pakliže zákon k tomuto mysliveckou stráž opravňuje, činí tak z důvodu ochrany myslivosti. Při naplnění podmínek uvedených v § 14 odst. 1 písm. e) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon č. 449/2001 Sb.“), se jedná o oprávněné použití zbraně ze strany myslivecké stráže. Naopak při naplnění podmínek jednání v krajní nouzi tak může činit každý občan, přičemž není limitován omezeními v § 14 odst. 1 písm. e) zákona č. 449/1991 Sb., tedy rasou psa či vzdáleností nejbližšího obydlí. Stejně tak došlo k pochybení při posouzení povinnosti obviněného coby myslivecké stráže

stran ohlášení usmrcení psa, která se spojuje s mysliveckým hospodářem, jímž byl rovněž obviněný. Státnímu orgánu není třeba hlásit ničeho a rovněž nedošlo k porušení povinnosti vůči majiteli psa, který ho sám našel. Obviněný měl rovněž za to, že výklad odvolacího soudu ohledně přčinu poškození cizí věci, došlo-li k vypuštění dané kvalifikace s odůvodněním, že živé zvíře není věcí, je mylný. Připomněl, že úmyslem zákonodárce jistě nebylo oslabit ochranu zvířat či jejich vlastníků. Závěrem proto dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové a poté aby sám podle § 265m tr. ř. z důvodu uvedeného v § 226 písm. b) tr. ř. obviněného zprostil obžaloby

5. Dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v neprospěch obviněného podal i nejvyšší státní zástupce. Ten předně považoval závěr o vině obviněného přčinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku za správný, řádně prokázaný a odůvodněný. Namítl však chybný postup odvolacího soudu v případě vypuštění právní kvalifikace sbíhající se trestné činnosti v podobě přčinu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku. Pokud odvolací soud odůvodnil svůj závěr tím, že podle nyní účinného § 494 zákona č. 86/2012 Sb., občanský zákoník (dále též jen „o. z.“), není zvíře věcí, namítl, že nereflexuje stávající právní úpravu § 134 tr. zákoníku, která uvádí, že ustanovení o věcech se vztahují i na živá zvířata, jakož i ustálenou judikaturu, které nejsou ve vztahu k o. z. v kolizi. Vzhledem k výši škody ve výši 10 000 Kč, která byla v rámci dokazování zjištěna, bylo třeba, aby též odvolací soud vyhodnotil protiprávní jednání obviněného jako přčin poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku. Dovolatel proto navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena Krajskému soudu v Hradci Králové k novému projednání a rozhodnutí.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání jsou přípustná [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř.], byla podána osobami oprávněnými [§ 265d odst. 1 písm. a), b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), a splňují obsahové náležitosti, ať již obecné (§ 53 odst. 3 tr. ř.), či specificky vyžadované pro tento mimořádný opravný prostředek (§ 265f odst. 1 tr. ř.).

7. Jelikož dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda vznesené námitky naplňují dovolateli uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

8. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. vychází z předpokladu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu je pak možno namítat, že skutek zjištěný soudem byl nesprávně kvalifikován jako trestný čin, třebaže o tento nejde, anebo sice jde o trestný čin, ale jeho právní kvalifikace neodpovídá tomu, jak byl skutek ve skutkové větě výroku o vině popsán. Z těchto skutečností pak vyplývá, že Nejvyšší soud se nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních, a protože není oprávněn v rámci dovolacího řízení jakýmkoliv způsobem nahrazovat činnost nalézacího soudu, je takto zjištěným skutkovým stavem vázán (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2003, sp. zn. [II. ÚS 760/02](#), ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 449/03](#)). Povahu právně relevantních námitek nemohou tedy mít námitky, které směřují do oblasti skutkového zjištění, hodnocení důkazů či takové námitky, kterými dovolatel vytýká soudu neúplnost provedení dokazování. Ke shora uvedenému je dále vhodné uvést, že závěr obsažený ve výroku o vině je výsledkem určitého procesu. Tento proces primárně spadá do pravomoci nalézacího soudu a v jeho průběhu soudy musí nejprve zákonným způsobem provést důkazy, tyto pak hodnotit podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu

jednotlivě i v jejich souhrnu a výsledkem této činnosti je zjištění skutkového stavu věci. Nejvyššímu soudu tedy v rámci dovolacího řízení nepřísluší hodnotit správnost a úplnost zjištěného skutkového stavu věci podle § 2 odst. 5 tr. ř., ani přezkoumávat úplnost provedeného dokazování či se zabývat otázkou hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. Námitky týkající se skutkového zjištění, tj. hodnocení důkazů, neúplnosti dokazování apod., nemají povahu právně relevantních námitek.

IV.

Důvodnost dovolání

9. Pokud se jedná o námitky obviněného, je nutno konstatovat, že tyto jsou obsahově shodné s námitkami, se kterými se již musely v rámci jeho obhajoby vypořádat soudy nižších stupňů, což je také patrné z odůvodnění jejich rozhodnutí. Podle názoru Nejvyššího soudu byl v předmětné trestní věci na základě provedeného dokazování náležitým způsobem vyargumentován závěr o vině obviněného trestnou činností uvedenou ve výrokové části rozsudku Okresního soudu v Náchodě. Jak již bylo konstatováno výše, Nejvyššímu soudu v rámci dovolacího řízení nepřísluší hodnotit správnost a úplnost zjištěného skutkového stavu věci podle § 2 odst. 5 tr. ř., ani přezkoumávání úplnosti provedeného dokazování či se zabývat otázkou hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. Námitky týkající se skutkového zjištění, tj. hodnocení důkazů, neúplnosti dokazování apod., nemají povahu právně relevantních námitek. Soudy prvního a druhého stupně tak věnovaly dostatečnou pozornost otázce jednání obviněného z hlediska místa, odkud střílel na psa, a vzdálenosti tohoto místa od nejbližšího obydlí. V daném kontextu pak uzavřely, že místo tzv. nástřelu psa se nacházelo 123,7 m od posledního obydleného domu. Obviněný byl příslušným správním orgánem přitom ustanoven mysliveckou stráží pro působnost honitby H. Proto byl povinen chovat se v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 449/2001 Sb. Zde je nutno připomenout ustanovení § 14 odst. 1 písm. e) tohoto zákona, podle něhož je myslivecká stráž oprávněna usmrcovat v honitbě toulavé psy, kteří mimo vliv svého vedoucího ve vzdálenosti větší než 200 m od nejbližší nemovitosti sloužící k bydlení pronásledují zvěř; pokud je tato nemovitost umístěna na oploceném pozemku, počítá se vzdálenost od jeho oplocení. Toto oprávnění se nevztahuje na psy ovčáckých a loveckých plemen, na psy slepecké, zdravotnické, záchranářské a služební; usmrcovat kočky potulující se v honitbě ve vzdálenosti větší než 200 m od nejbližší nemovitosti sloužící k bydlení; pokud je tato nemovitost umístěna na oploceném pozemku, počítá se vzdálenost od jeho oplocení. Pokud nižší soudy dospěly k závěru, že došlo k postřelení psa v místě, které odpovídá nejen nálezu barvy (krve), ale též stříže (chomáče chlupů), což odpovídá také protokolu z ohledání na místě, který byl sepsaný zástupcem městského úřadu svědkem H., pak je třeba se plně ztotožnit s názorem nalézacího soudu, že obviněný svým jednáním coby úřední osoba [podle § 127 odst. 1 písm. i) tr. zákoníku] vykonával svou pravomoc způsobem odporujícím zákonu, tedy zákonu č. 449/2001 Sb., konkrétně § 14 odst. 1 písm. e) tohoto zákona, neboť zastřelil psa ovčáckého plemene ve vzdálenosti menší než 200 m od nejbližší nemovitosti sloužící k bydlení. Obviněný rovněž musel brát v potaz, že se již šerilo, což sám připustil, a za takové situace si musel být vědom rizika, které podstupuje střelbou na psa. Za takových okolností musel být s následky svého činu minimálně srozuměn (k tomu srov. přiměřeně rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 1983, sp. zn. [1 Tz 18/1983](#), uveřejněné pod č. 27/1984 Sb. rozh. tr.). Za této situace se proto dovolací soud plně ztotožnil s právní kvalifikací skutku jako přečinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Vyjádření dovolatele, že jednal v krajní nouzi, nelze za této situace akceptovat.

10. Odlišné stanovisko však dovolací soud zaujal k názoru krajského soudu, že čin nevykazuje také znaky přečinu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku, v důsledku čehož došlo k vypuštění této právní kvalifikace. V daném ohledu se Nejvyšší soud plně ztotožňuje s dovoláním nejvyššího státního zástupce, jakož i s argumentací obsaženou v rozhodnutí nalézacího soudu. Uvedeného přečinu se dopustí ten, kdo zničí cizí věc a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Krajský soud v Hradci Králové ve svém rozhodnutí uvedl, že vzhledem ke změně právního

posouzení zvířete podle § 494 o. z. není toto již věcí. Tento právní názor neobstojí.

11. Podle § 494 o. z. živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor. Živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze. Výklad zákonných znaků přečinu poškození cizí věci odvolacího soudu, opírající se údajně o toto znění, nelze přijmout, poněvadž by ve svých důsledcích mohl vést až k takovým paradoxům, jako je nemožnost postihu přečinu krádeže, pokud by jejím předmětem bylo zvíře, jak přiléhavě poznamenal nejvyšší státní zástupce. Zde nutno naopak souhlasit s názorem nejvyššího státního zástupce, že z hlediska skutkové podstaty přečinu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku se věcí rozumí i živá zvířata. Při výkladu tohoto zákonného znaku je třeba použít ustanovení § 134 tr. zákoníku, podle něhož se ustanovení o věcech vztahují i na živá zvířata. Ustanovení § 134 tr. zákoníku zde není v žádné kolizi s ustanovením § 494 o. z., neboť neztotožňuje věc v právním smyslu a živé zvíře, ale pouze stanoví, že příslušná ustanovení trestního zákoníku je nutno vztáhnout i na živá zvířata. I komentářová literatura zdůrazňuje, že živá zvířata nejsou věcmi v právním smyslu. Zvíře je živý tvor, který stejně jako člověk může pociťovat bolest a utrpení, je proto namístě jeho právní režim podrobit zvláštní úpravě, která zajišťuje jeho ochranu v souladu se zásadami humanity, a to v případě potřeby i proti vlastníkově (k tomu srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1400).

12. Vzhledem k výše uvedenému, jakož i tomu, že námitky učiněné obviněným a nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného se neprolínají a představují individuální argumentaci dovolatelů, Nejvyšší soud o nich rozhodl dvěma různými způsoby, a to jednak v podobě odmítnutí dovolání obviněného v intencích § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., neboť toto je zjevně neopodstatněné. Na druhé straně pak k dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 5. 2015, sp. zn. 10 To 108/2015, jakož i další rozhodnutí na něj obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a přikázal tomuto soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. V rámci nového projednání bude třeba, aby krajský soud své rozhodnutí založil na posouzení zvířete (psa) v mezích platných právních norem trestního práva, jakož i stávající judikatury (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. [4 Tdo 489/2013](#)).